

השוכר את הפועל פרק המישי עבודה זרה עג.

עין משפט נר מצוה

קבו א מיי פטי"ז מהל
מאכלות אסורות
הלכה כח ופטי"ז הלכה ו
1 ופטי"א הלכה אין סמג
לרון קמח טושי"ע י"ד סי'
קד סעף א:
קבו ב מיי פטי"ז שם
הלכה ל טושי"ע שם
סעי' ג:
קבא ג ד ה מיי [נס]
וה"ל כח טושי"ע
שם וסעף א:
קבב ו מיי שם הלכה
טושי"ע שם סעף
א:
קל ז ד מיי שם הלכה
לא טושי"ע שם סעף
ד:
כ

איכא דאמרי רבה בר רב הונא גופיה אישתי בקנישקנין. מימיה היאך היה שומה בקנישקנין נהי ללא הוי חיבור מ"מ היה לו לחוש ללמא פסיק קדים זרישא עובד כוכבים ופי' ר"ח ללא מיירי עם העובד כוכבים אלא שהיה שומה עם ישראל בקנישקנין וא"ת א"כ מאי קמ"ל י"ל דקמ"ל ללא מימסר בזמן הזה משום שמחה לאפקוי ממאן דאסר במס' שבת לשתות בקנישקנין בזמן הזה פי' במה אשה (דף סג: ע"ש העב): **י"ן** ביין ומרים במים במשהו. פרי"ז דדוקא י"ן נסך ממש שנתנסך לעבודת כוכבים הוא דהוי במשהו אצל סתם יינס נששים^(א) וכן מגע עובד כוכבים^(ב) (ד) במים מיירי במים שידוע שנתנסכו לעבודת כוכבים לאי שבתם מים ליכא אסור לכחותיה קתני י"ן שידוע שנתנסך לעבודת כוכבים אצל סתם יינס היו נששים אפילו מין צמינו כמו כל איסורין שמתורה וההיא לאגראדמיס עובד כוכבים דקאמר עלה בתוספתא^(ג) שטיפת י"ן אסרת במשהו אע"ג ללא הוי ודאי נסך איכא למימר דלתיא כר' יהודה דלמר מין צמינו אפילו באלף לא בטיל אפי' בשאר איסורין ועוד אומר ר"י דאפי' אס נפשי לומר סתם יינס במשהו אפי"ה הוי סתם יינס בזמן הזה נששים ודוקא צימי התנאים והאמוראים שהיו בקיאים העובדי כוכבים צמיב עבודת כוכבים לאו שייכא ניסוך החמירו בתם יינס לאוסרו כמו י"ן נסך ממש הלכך לענין ציטול כשאר איסורין דמי וצטל נששים כמו שאר איסורין:

בי אהא רב דימי א"ר יוחנן המערה י"ן נסך מהתיב לבור אפי' ב"ה היום וב"ה ראשון בל"ז תנן י"ן נסך אסור ואוסר בכל שהוא מאי לאו דקא נפיל איסורא לגו התירא י"ל דקא נפיל התירא לגו איסורא ת"ש י"ן במים בנותן טעם זה הכלל מין במינו במשהו ושלא במינו בנותן טעם: **למ"כ** כי אתא רב דימי א"ר יוחנן המערה י"ן נסך מחבית לבור אפילו כל היום כולו ראשון ראשון בטל תנן י"ן נסך אסור ואוסר בכל שהוא מאי לאו דקא נפיל איסורא לגו התירא י"ל דקא נפיל התירא לגו איסורא ת"ש י"ן במים בנותן טעם מאי לאו דקא נפיל חמרא דאיסורא למיא דהתירא י"ל דקא נפיל חמרא דאיסורא סיפא נמו במיא דאיסורא וקתני סיפא מים ביין בנותן טעם אמר לך רב דימי כולא מתני' התירא לגו איסורא ורישא דקא נפיל חמרא דהתירא למיא דאיסורא סיפא דקא נפיל מיא דהתירא לחמרא דאיסורא כי אתא רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן המערה י"ן נסך מצרצור קטן לבור אפילו כל היום כולו ראשון ראשון בטל ודוקא צרצור קטן דלא נפיש עמודיה ואבל חבית דנפיש עמודיה לא כי אתא רבין אמר רבי יוחנן י"ן נסך שנפל לבור ונפל שם קיתון של מים רואין את ההיתר כאילו אינו והשאר מים רבין עליו ומבטלין אותו כי אתא רב שמואל בר יהודה א"ר יוחנן י"ל אלא שנפל קיתון של מים תחלה אבל לא נפל שם קיתון של מים תחלה^(א) מצא מין את מינו וניעור איכא דמתני לה אמתני' י"ן ביין כל שהוא אמר רב שמואל בר יהודה א"ר יוחנן לא שנו אלא שלא נפל שם קיתון של מים אבל נפל שם קיתון של מים רואין את ההיתר כאילו אינו והשאר מים רבין עליו ומבטלין אותו מיא איכא בין לדמתני לה אמתני' בין לדמתני לה אדרבין ומאן דמתני לה אדרבין בעי תחלה איתמר י"ן נסך שנפל לבור ונפל שם קיתון של מים

אמר הא רבין נמי הכי קאמר: **צטל** וצנדרים (דף טו: א"ר יוחנן^(ג) גידולין של תרומה שגדלו ורבו גידולו על עקרו אסור אפי' לכהן לאוכל משום טבל ולא אמרינן אכל אס נפל כל כך מן הנסך לסירוגין צין הכל שאין בהיתר ס' כדי לצטלו אסור משום דמלא מין את מינו וניעור ותדע שכן הוא דאי לא תימא הכי וכי אס היה אדם מערה חלב בקדירה של היתר מעט מעט צקירווגין עד שנתרבה החלב לצסוף כל כך שהיה צו בזמן טעם לקדירה וכי תעלה על דעתך שהוא מותר משום קמח קמח בטיל אלא ודאי לא אמרינן קמח קמח בטיל כיון שיש כל כך מן האיסור לצסוף שהוא נותן טעם ואם תאמר כיון דעד ס' קאמר דפר"ז אס כן מ"ה חידוש הוא זה לאשמעינן שהיא בטל עד ס' וי"ל דלמא לאשמעינן דאף על גב דקתני מתני' י"ן ציין במשהו ללא מיירי באיסורא לגו היתירא אלא מיירי בהיתירא לגו איסורא וא"ת ופי' רש"י דפי' קמח קמח בטיל אפי' אין צו ס' ה"א א' אכרינן במתני' (דף עד.) י"ן נסך שנפל לבור (ז) וי"ל דנפל בפעם אחת בקילוח אחד ללא אמר קמח קמח בטיל אלא הכה ששכל תיפה אחר תיפה מותר משום דלמר קמח קמח בטיל^(א): **ר"ל** י"ן במים בנותן טעם מאי לאו דקנפיל חמרא דאיסורא לגו מיא דהתירא. וקאמר ללא אמרינן קמח קמח בטיל וקשיא לרבי יוחנן וא"ת ומאי קשיא האמרינן לעיל ללא אמרינן קמח קמח בטיל עד ש' וא"כ שפיר קאמר דלמא בנותן טעם דהיינו כי ליכא ס' וי"ל דהכי פריך מאי לאו דקנפיל לגו היתירא ומלהא סיפא מיירי באיסורא לגו היתירא רישא נמי דקתני י"ן ציין במשהו מיירי בכה"ג דנפל איסורא לגו היתירא וקתני במשהו וקשיא לרב דימי א"ר יוחנן: **צרצור קטן דלא נפיש עמודיה אבל חבית דנפיש עמודיה לא** פרי"ז דה"ה רב דימי דאמר בחבית דוקא נקט חבית אצל גיגית דנפיש עמודיה טפי מחבית לא אמר קמח קמח בטיל^(ב): **ר"ן** היתירא בתיב באי"ו אינו בו. רבין אתא לחלופי אדרב דימי דאשמעינן דוקא מיא מצטלין חמרא אכל חמרא לא מצטלין חמרא אלא דלזן הלכה כרב דימי שהרי אמר רב דימי דאינו בו. רבין אתא לחלופי אדרב דימי דאשמעינן דוקא מיא מצטלין חמרא אלא חמרא לא מצטלין חמרא אלא דלזן הלכה כרב דימי דאמר רב דימי דאינו בו. רבין ודאי נהיין חמירי וז"ל וס' טעם זה דאדרבה היה לנו לפסוקי בשל אפי"ה המיאל והיינו כרב דימי דאמר רב דימי דאינו בו נראה דהלכה כרבין ולא כרב דימי ולא מטעמי דרש"י אלא משום דרבין בר סמכא הוא טפי כדתיא חביות פירק הבא על יצמתו (דף טו: ב):

גליון הש"ס
תוס' ד"ה כי וכו' היינו ע"י שיושל שב. עין שבת דף ט"ז ע"ב מוס' ד"ה שמה ועין גביות דף כ"ה ע"ב דרש"י ד"ה אכל ויזמתו דף ז ע"ב מוס' ד"ה עריה: בא"ד מה חידוש הוא יה. לא וימי להצין הא החידוש הוא אף אלוה נפל בנת אמת לא מהני ס' בהיתר מ"מ נכנס בקלח אמר' קמח קמח בטיל ופי' דקשייתם מיה הפרש מה וצבת אמת נמי לצטל בס' דמי' שמה קמן נשחיה גדול הר"ל להקשות בפשיטות למאן צריכס לט' קמח קמח בטיל הא אף אס חט"פ לכל הנפילה לשתמי דהוי ס' וס' אמתי אומר ר"י אכל חבית לא חיה לא יצטוב צמירוס וע"כ:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ראשון וכי בטיל ברוב ציין וכי שנפיל חבית גדולה שנגשרה ונפל: (ב) ד"ה ה"ג י"ן וכו' מאי לאו וכו' הי"ד טעמה חמרא במיא מתסר פ"ל וה"ה: (ג) ד"ה ה"ג לא וכו' לצטל טעמה דחמרא ה"ש: (ד) תוס' ד"ה י"ן וכו' וכן נהג עובד כוכבים דומיא במים דמיירי צמיס: (ה) ד"ה כי אתא וכו' שנפל לבור כולו אסור בהנאה וי"ל דנפל צפסע:

מחקיק

מתני' ומיס צמיס כו'. מים שנתנסכו לעבודת כוכבים נפלו צמיס דהיתר: **גמ'** ראשון ראשון. שנפל צטיל (א) ציין כשר שצבור אסור מוקי לה כשנפל בחבית גדולה ושצורה ונפל כולו כה"ל: **היטירא**. ולא אמרי' קמח קמח בטיל ליה צרוז: **היתירא** לגו איסורא. דקמח קמח דהיתירא צטיל ליה: **ה"ג** י"ן צמיס צוטון טעס: **מאי לאו חמרא דאיסורא** לגו מיא דהיתירא. וקתני מכי יהיב טעמא (ב) צחמרא מימסר: **ה"ג** לא חמרא דהיתירא צנו מיא דאיסורא. ואשמעינן דכל כמה דיהיב מיא טעמא צחמרא איתסר עד שיצטול טעם הי"ן את טעם המים כגון דנפיל כוליה כחדא ללא אפשר לתיא דאיסורא לצטיל (ב): **ה"ג** ומדרישא מיא דאיסורא סיפא נמי מיא דאיסורא וקתני סיפא מים ציין צוטון טעס. אלמא איסורא צנו היתירא אע"ג דרובא דהיתירא לא אמרינן קמח קמח בטיל: **אמר** לך רב דימי כולה מתני' היתירא צנו איסורא ורישא. מיא דאיסורא וסיפא מיא דהיתירא. ואין הלכה כרב דימי שהרי צא רב יצחק והחמיר צא רבין והחמיר ולקמן [ע"פ] פסקינן י"ן נסך צמינו במשהו: **לרור קטן** גרסי. והוא פך קטן. ובעירובין לגבי נגדים צ' אחרון (דף ק:.) גרסינן ללול קטן והוא קשר של משי: **רואין את היתירא כאילו אינו.** ולא אמרינן הרי נאסר כל הי"ן ורבה הי"ן על המים דהא הוי חמרא רובא אלא באיסור שנפל גרידא משערין ואיכא מיא רובא אלמא פליג רבין אדרב דימי ואשמעינן דמיה הוא דמבטל חמרא אכל חמרא לא מצטל חמרא: **סהל**. קודם י"ן נסך דכי נפל י"ן נסך אשכחיה מיא וצטולה: **מלא מין את מינו.** לצסוף וניעור כלומר נמחז וניתוסף איסורו ורבה י"ן על המים (ב). ולשון ניעור (ג) כאש אשר יעור משנתו כמו (ד) וניעור בלילה וכל היכא דמי מלא מין את מינו וניעור היינו פירושה. יש שמפרשין וניעור נוער מתורתו ראשונה ונדבק צחבירו ונמחזו וא"כ נוער מיצעי ליה: **איכא דמתני.** להא דרב שמואל בר יהודה אמתני': **מאן דמסני** לה אמתני' לא צעי סהל. ואפי' נפל קיתון לצסוף ס"ל דמצטלין מים את האיסור: **ומאן דמתני אמילתיה דרבין צעי סהל.** דאי לא תחלה אתא לאשמעינן מאי קמשמע לן

הגהות הר"י
(א) רש"י ד"ה ראשון וכי בטיל ברוב ציין וכי שנפיל חבית גדולה שנגשרה ונפל: (ב) ד"ה ה"ג י"ן וכו' מאי לאו וכו' הי"ד טעמה חמרא במיא מתסר פ"ל וה"ה: (ג) ד"ה ה"ג לא וכו' לצטל טעמה דחמרא ה"ש: (ד) תוס' ד"ה י"ן וכו' וכן נהג עובד כוכבים דומיא במים דמיירי צמיס: (ה) ד"ה כי אתא וכו' שנפל לבור כולו אסור בהנאה וי"ל דנפל צפסע:

רש"י ד"ה ראשון ראשון נ"ל דלא אמרינן רבין אדרב דימי ואשמעינן דמיה הוא דמבטל חמרא אכל חמרא לא מצטל חמרא: **סהל**. קודם י"ן נסך דכי נפל י"ן נסך אשכחיה מיא וצטולה: **מלא מין את מינו.** לצסוף וניעור כלומר נמחז וניתוסף איסורו ורבה י"ן על המים (ב). ולשון ניעור (ג) כאש אשר יעור משנתו כמו (ד) וניעור בלילה וכל היכא דמי מלא מין את מינו וניעור היינו פירושה. יש שמפרשין וניעור נוער מתורתו ראשונה ונדבק צחבירו ונמחזו וא"כ נוער מיצעי ליה: **איכא דמתני.** להא דרב שמואל בר יהודה אמתני': **מאן דמסני** לה אמתני' לא צעי סהל. ואפי' נפל קיתון לצסוף ס"ל דמצטלין מים את האיסור: **ומאן דמתני אמילתיה דרבין צעי סהל.** דאי לא תחלה אתא לאשמעינן מאי קמשמע לן

הגהות הר"י
(א) רש"י ד"ה ראשון וכי בטיל ברוב ציין וכי שנפיל חבית גדולה שנגשרה ונפל: (ב) ד"ה ה"ג י"ן וכו' מאי לאו וכו' הי"ד טעמה חמרא במיא מתסר פ"ל וה"ה: (ג) ד"ה ה"ג לא וכו' לצטל טעמה דחמרא ה"ש: (ד) תוס' ד"ה י"ן וכו' וכן נהג עובד כוכבים דומיא במים דמיירי צמיס: (ה) ד"ה כי אתא וכו' שנפל לבור כולו אסור בהנאה וי"ל דנפל צפסע:

מוסף רש"י

וניעור. נמחזו על ידי מינו וניעור משנתו שהיה בתחלה בטל אלא שאינו מינו ודומתו וצבורות (כג). טומאה שצטלה וזמרה ויעורה (שורבו"ז ט: ב):

מחקיק